

PAREIZA SĒKLU IZVĒLE ZĀLĀJAM

Ganību airene (*Lolium perenne* / Perennial ryegrass) – piemērota visiem mērķiem – skābbarībai, sienam, ekstensīvai vai intensīvai ganīšanai:

- ātri izveidojas pat rudens sējumos
- liela raža jau pirmajā ražas gadā
- lielā cukuru daudzuma dēļ piemērota skābbarības gatavošanai
- veido blīvu velēnu, piemērotu ilggadīgam zālājam

Daudzziedu airene (*Lolium multiflorum* / Italian ryegrass) – piemērota pļaušanai un arī intensīvām pavasara ganībām:

- veido smagu zelmeni skābbarībai
- īstermiņa, izmantojama 1-3 gadus
- ilga veģetatīvā sezona ļauj vispirms ganīt, pēc tam pļaut.

Hibrīdā airene (*Lolium x boucheanum syn. Lolium x hybridum* / Hybrid ryegrass) – piemērota skābbarībai un govju rotējošajai ganīšanai:

- labāk veido zālāju un ilgmūžīgāka kā Daudzziedu airene
- laba ziemcietība un izturība pret slimībām
- sezonas vidus zālājam labāka sagremojamība kā Daudzziedu airene, bet zemāka kā Ganību airenei
- pirmajā gadā raža nabadzīgāka kā Daudzziedu airenei, bet otrajā un trešajā gadā augstāka
- Auzeņairene (Daudzziedu airenes un Auzenes hibrīds) – līdzīgs raksturojums kā Daudzziedu airenei, bet izturīgāka pret sausumu. Ierobežota izvēle.

Tetraploīdi un diploīdi:

Skābbarības gatavošanai tetraploīdi piemēroti savas ātrās izveidošanās un taisnā auguma dēļ. Dažiem ir labāka sagremojamība un apēdamība kā diploīdiem. Tie nav tik stabili un bieži kā diploīdi, tāpēc tie labi piemēroti īstermiņa vai vidēja termiņa skābbarības bedrēm, stīpām. Diploīdi ir stabilāki un labāk cero, veidojot blīvāku zālāju, kas labāk piemērots slapjā laikā vai ilgtermiņa ganību mistriem.

Timotiņš – piemērots ganīšanai un sienam

- aug zemākās temperatūrās kā airenes
- labi aug sezonas vidū un aizpilda spraugas, kad airene zaudē stingrumu
- laba ziemcietība
- lēni veidojas un raža zemāka kā airenēm
- vairāk piemērots vēsākām un mitrākām vietām

Vidēji ilgai izmantošanai – pļaušanai un ganīšanai

Izmantošanas ilgums 5-7 gadi

Pielietojums 1-2 pļāvumi un ganīšana

kg/ha

Vidēji agra Ganību airene 10

Vēla Ganību airene (tetraploīda) 7,5

Vēla Ganību airene (diploīda) 12,5

Baltais āboliņš (vidēji lapots) 2,5

Pavisam 32,5 kg/ha

- Piezīmes:
- izvēlieties šķirnes ar līdzīgu nobriešanas ilgumu
  - var lietot arī maisījumu ar vidēja vai liellapu balto āboliņu
  - var iekļaut arī ilgmūžīgos hibrīdus līdz 7,4 kg/ha vai aizvietot kādu no airenēm
  - timotiņš ir pieļaujams ne vairāk kā 2,5 kg/ha

Īstermiņa izmantošanai

Izmantošanas ilgums 1-3 gadi

Pielietojums Biežai skābbarības pļaušanai un ganīšanai
Bez āboliņa, kas ļauj kontrolēt nezāles

kg/ha

Hibrīdā airene 20

Vidēji agra Ganību airene 15

Pavisam 35 kg/ha

- Piezīmes:
- ja ražas iznākums ir svarīgāks par kvalitāti, viengadīgajiem vai divgadīgajiem zālājiem Ganību airenēs vietā var izmantot Daudziedu airenēs (66% diploīdo un 17% tetraploīdo) un tetraploīdos hibrīdus (17%)
  - izvēlieties šķirnes ar līdzīgu nobriešanas ilgumu
  - lai samazinātu slāpekļa nepieciešamību un paaugstinātu proteīnu, stiebrzāļu daudzumu var samazināt par 2,5 kg katru, aizvietojot ar 3,7 kg sarkanā āboliņa un 1,25 kg baltā āboliņa (liellapu)

Īstermiņa izmantošanai sausos apgabalos

Izmantošanas ilgums 1-2 gadi

Pielietojums Biežai skābbarības pļaušanai un ganīšanai
Mazāka slāpekļa nepieciešamība, vairāk proteīna

kg/ha

Daudzziedu airene 17,3

Auzeņairene 17,3

Pavisam 34,6 kg/ha

- Piezīmes:
- Auzeņairene ir Daudzziedu aireses krustojums ar auzeni, tāpēc tām ir laba sakņu sistēma, bet trūkst izturība. tās proporciju var samazināt, ja sausuma risks ir mazāks.
  - Hibrīdo aireni var pievienot, veidojot proporciju 1:3 katrai sugai
  - izvēlieties šķirnes ar līdzīgu nobriešanas ilgumu

Maisījums ar sarkano āboliņu

Izmantošanas ilgums 3-4 gadi (jaunākajām šķirnēm 4-5 gadi)

Pielietojums 2-3 pļāvumi skābbarībai un atāls ganīšanai

kg/ha

Hibrīdā airene (tetraploīda) 15

Vidēji agrā Ganību airene 10

Sarkanais āboliņš 5

Pavisam 30 kg/ha

- Piezīmes:
- izvēlieties šķirnes ar līdzīgu nobriešanas ilgumu
  - sarkanā āboliņa sēklu daudzumu var palielināt (līdz 30%), bet jābūt uzmanīgiem ar āboliņa dominanci, īpaši otrajam pļāvumam

Sarkanais āboliņš:

- augsts proteīna saturs skābbarībā (19%) atkarībā no proporcijas maisījumā
- lielas ražas ar minimālu slāpekļa izmantošanu
- divi vai trīs pļāvumi un kvalitatīvas rudens ganības

Maisījums ar lucernu

Izmantošanas ilgums	4-5 gadi
Pielietojums	3 plāvumi skābbarībai
	kg/ha
Lucerna	20
Timotiņš	5
	Pavisam 25 kg/ha
Piezīmes:	<ul style="list-style-type: none"> • stiebrzāles iekļautas nezāļu ierobežošanai. Timotiņam un lucernai ir līdzīga izmēra sēklas, kas ļauj nodrošināt vienmērīgu maisījumu

Lucerna:

- ļoti lielas ražas ar augstu proteīna saturu.
- sausumizturīga, neizturēs sliktu drenāžu un slapjumu ziemas laikā.
- piesaista N, bet prasa daudz P un K.
- labs proteīna avots atgremotāju barības devās.
- tāpat kā sarkanajam āboliņam vajadzīgs 5 gadu pārtraukums pēc izmantošanas un nav iespējas kontrolēt nezāles.
- lēni veidojas, tāpēc parasti tiek maisīta ar Timotiņu vai Pļavas auzeni. Agresīvās airesnes nav piemērotas maisījumiem ar lucernu, bet stiebrzāles tomēr nepieciešamas, lai konkurētu ar nezālēm un nodrošinātu cukurus fermentācijai.
- nepieciešamais augsnes pH līmenis 6,2.